

הלקחים — לאן?

קראתי בסיפוק רב את "הגדון — דוג" מה אישית" (העולם הזה 1942). מיכתבו של אורי אבנרי לראשיהממשלה בעניין הדוגמה האישית של זה האחרון. כן קראתי את הכתבה של יגאל לביב, "לעי צור את כולם". הרעיון לעצור את גור-מיהשחיתות כדי לגרום להלם בריא הוא טוב, אך זוהי מישאלה תמימה ולא יותר!

כנעדהפועל גילה לפני זמןמה מבקר-ההסתדרות כי אחד ממנהלי-המחלקות שם היה מעורב אישית בגניבת התמונות בי בניין. האם השתנה מעמדו של ראשי-המחלקה כתוצאה ממסקנות המבקר? האם הושלך מישונו לכלא בעיקבות עיסקי סוגל'בונה עם טיבור רוונבאום? האם הוגשמו כל המלצות ועדת-אגרנט ככיתבן וכלשונן? ואם יושלך מישונו מהם לכלא. האם ירצה את כל עונשו או יישב זמן מוגהך ואחר-כך יקבל תפקיד בכיר יותר?

עד שלא יקרה פה יום-כיפורים כלכלי אמיתי (כגון התמוטטות של אחד הבנקים הגדולים במדינה, על כל התוצאות הר כרוכות בכך). ועד שלא יתחילו להפי יעל את הקנסות של עבירות שונות במקום להעלות מחירים, לא יהיה שום שינוי במצב השחיתות.

נח כהן, המחנך

מי אתה, עראפאת?

יבוא יום ונסכיורות-הנפט, מנהיגי ערב ואפילו פלסטינים יקללו את היום שבו שמעו על אש"ף, עראפאת ובומדיין. השלישייה הזו פועלת לפי הוראותיה ולמען אינטרסיה של פקינה. זו, האחרונה, אינה מצליחה להסתיר את שביעות-רצונה מהברדאק הבינלאומי, ומי קווה 20 מיליון מובטלים בארה"ב יביאו לבחירתו של נשיא ימיני קיצוני, ואז, כל מה שסין העממית צריכה לעשות זה לשבת בשקט ולהסתכל איך ארצות-הברית וברית

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מכרקי: "עולמפרים" • מורפס ב"רפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גרופות: "צינקוגרפיה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

עברה מאז כימעט שנה. חבר צעיר של המערכת, חייל קרבי שהשתחרר זה עתה מצה"ל, בא אלינו בהתרגשות רבה וסיפר לנו סיפור שזועזע אותנו. חבר ששירת עימו בצבא, סמל, גילה לו פרטים על המתרחש סביב אישיותו של האלוף שמואל גונן, ואשר נתגלו לו במהלך שירותו. לדבריו, נקשר קשר לגולל על גונן לבדו את כל האחריות לכל מהלחמה ושיגאותיה בחזית הדרום — ובצורה זו לספק אליבי לכל האישים האחרים — פוליטיקאים וקצינים. הסיפור נתקבל במערכת בספקנות רבה. שמענו שמועות רבות שהטילו אור שלילי על גונן. חשבנו שידריו ממצאים את סיפור הקשר, כדי לגולל את האחריות מאלינו. אבל בהעולם הזה נהוג שאין פוסלים סיפור מבלי לבדקו. פתחנו בחקירה.

לפעמים אני שואל את עצמי היה קורה אילו נתקל העולם הזה באלוף גונן כמה חודשים לפני המלחמה. "גורודיש" היה חייל מיקצועי, בעל גישה "ביטחוניסטית" מובהקת, אדם שחי בחוג הסגור של קצינים בכירים. העולם הזה, שהמציא את המונח "ביטחוניזם", בוודאי לא היה מקובל עליו. ומאידך, גורודיש ייצג הרבה דברים שתמיד התנגדנו להם אינסטינקטיבית. יצא לו שם של קצין נוקשה, אפילו מתנשא, שוחר-מישמעת קיצוני, טיפוס רחוק מן האידיאל של המפקד העממי, שוחר-השלום, שטיפחנו בשבועון זה. אילו היה מישונו מעלה אז את האפשרות שדווקא השבועון המסויים יתייצב להגנתו של גורודיש, וכי שום גוף אחר לא ירצה להגן עליו בשעת-צרה, היו שני הצדדים מתייחסים לזה כאל בדיחה.

פתחנו בחקירה, וחדרנו בעד מעבה הסודיות שעטף את העניין כולו. נסתבר לנו כי אכן יש אמת בסיפור שהביא לנו אותו סמל וועם. היה קיים מעין הסכם אלים, ואולי גם לא-כליכך אלים, להפוך את גונן לשעיר-לעזאזל לכל החטאים של כל הדרגים המדיניים והצבאיים שהיו אחראיים למה שהתחולל בדרום ביום-הכיפורים. לגונן לא ניתנה לכ אפשרות להתגונן מפני האשמות אלה, שהופצו עליו מאחרי גבה. לא הובא כלפיו אישום מסויים כלשהו, וממילא לא ניתן לו לנסות להפריך את האישום. נוצר סביבו עולם של קפקא. שום עיתון לא היה מוכן לנגוע בו. חבריו התרחקו ממנו. מחשש מפני עינא בישא. הוא עצמו נשלח לגלות במרש"ל (מרחב שלמה). כך נולד בראשית יגואר אחד המאמרים התופסים מקום נכבד בתולדות המאבקים של העולם הזה: "פרשת דרייפוס" (העולם הזה 1897). לא יצאנו בו להגן על תפיסותיו הצבאיות או מעשיו המיקצועיים של גורודיש. אז לא ייינו עדיין די מומחים לעניין זה כדי לחוות דיעה לכאן ולכאן. (כיום אנחנו כבר פרופטורים בנושא זה.) אולם התקוממנו נגד השיטה של הרשעה ללא אישום. הענשה ללא מישפט, חריצת דין ללא ראיות.

אותו מאמר, יחד עם טיפולנו הנמרץ במישורים ציבוריים (כגון פנייה לשרי הממשלה והבאת המידע לידיעת אישים בעלי-השפעה) גרמו לשבירת קנוניה הראשונה. קשר-השתיקה התמוטט. העניין נדון בממשלה ובדרגים אחרים. והוטכם שיש לבדור את העניין ברצינות. בינתיים התחילה ועדת-אגרנט בפעולתה — ולמרבית הצער, המשיכה למעשה בשיטה שנוצרה עוד לפני: למקד את חקירת המחבלים ההיסטוריים של יום-הכיפורים בכמה אישים צבאיים, כדי לטהר מראש מכל אחריות את הדרגים הפוליטיים ואת התפיסות הצבאיות ששלטו לפני המלחמה.

דו"ח-הביניים הראשון של הוועדה, שחיפה על גולדה ודיין, גרם לתוצאה הפוכה: התגובה הנועזת של הציבור הביאה להפלת ממשלת גולדה-דיין ולסילוק שניהם. אולם לגבי החקירה הממשית, לא השתנה דבר. הוועדה הרשיעה, מבלי לתת למורשעים הזדמנות הוגנת וחוקית להגן על עצמם כראוי. חוק ועדות החקירה, שנתן לכל אורה הזדמנות הוגנת להתגונן, הופר בגלוי. בכמה וכמה מאמרים התריע העולם הזה נגד שיטה זו. גילינו את הפרשה המוזרת וה"מיסמכי סימן-טוב" המזויפים, ובכך שפכנו אור על כל שיטת-העבודה הלקויה שהרת-העוולות של הוועדה. הדבר לא עז. הוועדה התעקשה להגן על שגיאותיה. תחת להודות בהן ולתקנן. גם פניות לבית-המשפט העליון לא גרמו לשינוי המצב. בינתיים הצטרפו מיטב המישפטנים בארץ לביקורת על יחסה של הוועדה להוקי ועדות-החקירה. ובימים האחרונים התפוצצה הפרשה הגדולה של מיסמכי-ברן, שהובאה על-ידי גורודיש לבית-המשפט כהוכחה לעיוות שהיה מוסד עבודתה של ועדת-אגרנט.

עכשיו כבר מוכנים כל עיתוני ישראל לטפל בעניין, להתווכח על טענות גורודיש, להקדיש כותרות שונות לגילוייו. בראש צועדים, כרגיל, אותם עיתונים שלא היו מוכנים לטפל בטענותיו בשום מחיר, לפני עשרה חודשים. לפני שהעולם הזה לקח על עצמו את הסיכון הבלעדי וחשף את האמת. אנו רואים בכך ניצחון גדול למאבקנו — אישור לנכונות שיקולי-הדעת של השבועון המסויים ולחוש-האחריות שלו.

הוויכוח על חלקו של גורודיש במאורעות יום-הכיפורים עוד ימשך, בוודאי, זמן רב, ותועלינה בו טענות לכאן ולכאן. אבל ברור כיום לכל שאכו היו לגורודיש טענות נכבדות — ושהניסיון למנוע ממנו להשמיע ולנסות להוכיחן היה עוול אישי ופגיעה ביכולתו של צה"ל ללמוד את לקחי המלחמה. תהיה מסקנת ועדת-אגרנט כאשר תהיה — הוויכוח יימ שך, והמסקנה האמיתית תוסק בסופו של דבר על-ידי היסטוריונים צבאיים אוניקטיביים. בגיליון זה ננסה לעזור להם.

אורי אבנרי

הפערים החברתיים והכלכליים בין הקי בצורת השונות באוכלוסייה בישראל. תלמודי כיתה-מספר לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית, ירושלים

הסתה פרועה

העולם הזה (1939) הכתיר במיסגרת ובי תואר מיכתב השבוע דבריו של יורם ינובר מרמת-גן, שאין להגדירם אלא כהסתה פרועה, בעלת מימד-ירידיפה הזייתי כנגד אורחים במדינתנו. נושא המיכתב: "כוח נגד כוח".

עלי לציין כי אינני שייך ל"מיליציה... אלפי פירא-אדם הפאנאטים, אכולי אור-גזמת הכיבוש" וכו' שאליה מתייחס הר כתב. מכל מקום, ואם להשתדל להבין את כוונותיו דרך בלייל דיבר-המשטמה, אין ספק שמהאשמת הסקטור הזה (שאוילי חר-בש כישות ברובו, ועלי לציין שוב כי איני דווקא מחובשי הכיסה) בכינוי "פא-איניסטים", "צמא-אדם", יש לשער כי ל-דעתו, כל מה שיש לעשות הוא לתוקפם בכוח, כי אין ממשלתנו "חסרת הניקפה הרעיונית" מסוגלת לעשות זאת.

תתחיל להתאמץ לחשוב קצת, מר ינובר, העמד חשיבה מול חשיבה, אידיאה מול אידיאה, ואז אוילי תגלה שליגיון-הזרים שאתה מנסה לגייס לשם כוח נגד אהבי הארץ הו (והרי תודה שהם כאלה) עלול להיתקל, בסופו של דבר, בויקפה רבת-כוח מו שלך.

ארנון לויתן, גבעתיים

מגפיים לך עובי

בכתבה "פשיטת עור" (העולם הזה 1944) ציינתם, תחת הכותרת "הדוגמה הגרמנית", שבגרמניה מייצרים מגפיים לפי שלושה עובי רגליים: העבה, הבינונית והדקה. כיוון שבעייה זו מעניינת אותי באופן אישי, בירתי אצל כמה חבורות שלי הר קנות את מלתחן בחו"ל והתברר לי,

רגליים גרמניות ומגפיים לכל עובי

לתדהמתי, שהבדלה זו בין המגפיים קיימת כימעט רק בגרמניה. ייתכן שזה מפני שאצל הגרמניות, כמו אצלנו, יש לנשים מיבני-רגליים שו" גים. אצל האנגליות, למשל, כימעט שאין בעייה כזו. למרבית הנשים האנגליות רגליים דקות, כך שהצורך בסוגי מגפיים שונים לא מתעורר בכלל. הלואי שהיינו יכולים להגיע גם כאן למצב כזה שכל אשה תוכל להתאים לה את הפריטים במחיריהם של מרבית מוצרי היסוד, עלולה לפגוע קשות ברמת-החיים של שכבות אוכלוסייה רחבות בישראל בעלות הכנסה מעטה. באוכלוסייה זו כלור לים לא רק נתמכיסעו ומישפחות מרובות ילדים, אלא גם שיכבה שלמה של עובדים בעלי הכנסה נמוכה.

כעובדים סוציאליים בעתיד הקרוב, הי עומדים להתמודד עם בעיותיה התברתיות הקשות של המדינה, אנו קוראים לממי שלה להודיע מייד על תוכניתה למתן פיצוי לכל המישפחות מועטות-ההכנסה, כדי לא לפגוע ברמת-החיים הנמוכה בלא-הכי של מישפחות רבות בישראל, וכדי להבטיח שבתקופה קריטית זו בהיינו לא יורחבו

הצעה לסנוכים

הצעה למדבקה בחלון האחורי של מכור גיות-פאר: "סנוב! בבית-שאן כבר היית?"